

ความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อเป็นอาชีพเสริมในจังหวัดอุบลราชธานี

The Feasibility study of goat meat in Ubon Ratchathani

นายชาญชัย วงษาแสน

ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

แพะเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีศักยภาพในการเลี้ยงเป็นอาชีพเสริมสำหรับเกษตรกรรายย่อยเนื่องจากแพะเป็นสัตว์ ขยายพันธุ์ไปอย่างรวดเร็ว เลี้ยงง่ายแพะสามารถกินสิ่งที่เหลือจากการเกษตรได้ดีเป็นอย่างดี สำหรับพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีมีลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศที่ดีต่อการเลี้ยงแพะ อีกทั้งสามารถนำผลพลอยได้จากการเกษตรเป็นอาหารสำหรับแพะได้ สำหรับตลาดแพะนั้นเป็นสิ่งที่ต้องการของประเทศเพื่อนบ้าน เช่นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชาและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีความต้องการบริโภคแพะอย่างต่อเนื่องและสามารถส่งออกพันธุ์แพะจำหน่ายต่างประเทศได้ สำหรับการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อเป็นอาชีพเสริมในจังหวัดอุบลราชธานี จึงศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงแพะเนื้อและวิธีการตลาดแพะเนื้อในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย สำหรับผลการศึกษาและบททบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการเลี้ยงแพะเนื้อของเกษตรกรรายย่อยเพื่อเป็นอาชีพเสริม ส่วนใหญ่เกษตรกรมักเริ่มเลี้ยงฟาร์มขนาดเล็ก (พ่อพันธุ์เฉลี่ย 1 ตัว แม่พันธุ์เฉลี่ย 20 ตัว อายุการใช้งาน 5 ปี) ต้นทุนรวมทั้งสิ้น (TC) เท่ากับ 688,005 บาท ต้นทุนคงที่ (TFC) เท่ากับ 322,400 บาท ต้นทุนผันแปร (TVC) เท่ากับ 365,605 บาทและต้นทุนเฉลี่ย 3,887 บาทต่อตัว ส่วนใหญ่จำหน่ายแพะเพศเมียเพื่อทำพันธุ์ในราคา 5,500 บาทต่อตัวและแพะเพศผู้สำหรับบริโภค (แพะมีชีวิตร) ในราคา 3,500 บาทต่อตัว เฉลี่ยกำไรสุทธิ 1,262 บาทต่อตัว การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงิน พบว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 84,363 บาท อัตราผลตอบแทนภายในของฟาร์ม (IRR) เท่ากับ 22 % และมีระยะคืนทุนโครงการเลี้ยงแพะเนื้อ (PB) เท่ากับ 3 ปี 9 เดือน ตามลำดับ ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเนื้อ สำหรับวิธีทางตลาดแพะเนื้อจากสัดส่วน 100 %พบว่าส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 50% สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 40% และภายในประเทศ 10 % โดยผ่านผู้รวบรวมในท้องถิ่นและส่งต่อไปยังพ่อค้าคนกลางในประเทศและต่างประเทศ

คำสำคัญ: ต้นทุน , ผลตอบแทน , ขนาดการเลี้ยงแพะ

บทนำ

แพะเป็นสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก ปรับตัวสภาพแวดล้อมได้ดี มีความทนทานต่อสภาพอากาศแห้งและความร้อนได้ดี เป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่ายขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว หากินอาหารกินเก่งและกินใบไม้ที่โคกระบือไม่กิน กินอาหารได้หลายประเภท สามารถใช้ประโยชน์จากวัสดุเศษเหลือ หรืออาหารหยาบที่มีคุณภาพต่ำได้ดี และแพะเป็นสัตว์ที่ใช้พื้นที่การเลี้ยงน้อย ภาครัฐโดยกรมปศุสัตว์ได้พยายามส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเพิ่มจำนวนแพะและเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยกรมปศุสัตว์มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงแพะให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญในอนาคต (สราญ ปรีสุทติกุลและคณะ 2559) ในปี 2558 ประเทศไทยมีจำนวนแพะทั้งหมด 539,583 ตัว โดยมีแพะเนื้อ 515,093 ตัว โดยคิดเป็นร้อยละ 95.46 ของจำนวนแพะทั้งหมด โดยเมื่อเปรียบเทียบจำนวนแพะในปี 2557 มีจำนวน 468,377 ตัว โดยมีการเพิ่มจำนวน 71,206 คิดเป็นร้อยละ 15.20 และมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจำนวน 42,183 ครัวเรือน (กรมปศุสัตว์ 2558)

ปัจจุบันมีการขยายตัวของแพะเพิ่มสูงขึ้นและมีการส่งเสริมการเลี้ยงแพะ โดยพบว่าอัตราการเลี้ยงระหว่างปี 2545-2554 ประมาณร้อยละ 40 และมีการกระจายการเลี้ยงแพะไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ของประเทศเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้รูปแบบการเลี้ยงได้เปลี่ยนจากการเลี้ยงแบบดั้งเดิมเป็นการเลี้ยงเพื่อการค้ามากขึ้น และเนื่องจากไม่ประสบปัญหาเรื่องราคา โดยราคาแพะมีชีวิตในภาคใต้อยู่ในช่วง 80-200 บาทต่อกิโลกรัม ในภาคกลางและภาคเหนือต่ำกว่า 100 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งแพงกว่าเนื้อสัตว์ชนิดอื่น (กรมปศุสัตว์ อ้างโดย สราญ ปรีสุทติกุลและคณะ 2559) จึงกล่าวได้ว่าแพะเป็นปศุสัตว์ประเภทหนึ่งที่สามารถเลี้ยงเป็นอาชีพได้ ในการศึกษาผลตอบแทนของเกษตรกรในการลงทุนมีรายงานว่าค่าอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return : IRR) ช่วงราคาเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 41.2 ถึง 53.36 ขึ้นอยู่กับขนาดของฟาร์ม (สมเกียรติ อ้างโดย สราญ ปรีสุทติกุลและคณะ 2559)

สำหรับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตการดูแล ของกรมปศุสัตว์เขตที่ 3 มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ อยู่ที่ 466 ครัวเรือน และมีจำนวน แพะอยู่ที่ 14,934 ตัว คิดเป็นร้อยละ 2.77 ของจำนวนแพะในประเทศไทย และในจังหวัดอุบลราชธานี มีเกษตรกรที่เลี้ยงแพะ 8 ครัวเรือน มีจำนวนแพะ 101 ตัว ถ้าเปรียบเทียบกับจังหวัดที่เลี้ยงแพะทั่วประเทศไทยอยู่ใน ลำดับที่ 70 ของประเทศ โดยเฉลี่ยร้อยละ 0.02 (กรมปศุสัตว์ 2558) ในปัจจุบันแนวโน้มด้านราคาพันธุ์แพะค่อนข้างสูง จึงเห็นสมควรส่งเสริมเกษตรกรในการลงทุนเลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ในการที่จะสร้างรายได้จากการเลี้ยงแพะเนื้อเพื่อเป็นอาชีพเสริม

ขนาดของฟาร์มแพะ

ขนาดการเลี้ยงจะแบ่ง เป็น ฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง และฟาร์มขนาดใหญ่โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงแพะเนื้อ เป็นอาชีพเสริม ยกเว้น ฟาร์มขนาดใหญ่เท่านั้นเลี้ยงเป็นอาชีพหลัก และฟาร์มส่วนใหญ่ใช้แรงงาน ในครอบครัวในการเลี้ยงแพะเนื้อ ฟาร์มขนาดเล็กเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 21ตัวมี พ่อพันธุ์ 1.31 ตัว แม่พันธุ์ 10.26 ตัว เท่านั้นสัดส่วนระหว่างพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ 1:9 ตัวฟาร์มขนาดกลางเลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 65.80 ตัว พ่อพันธุ์ 1.84 ตัว แม่พันธุ์ 32.44 ตัว สัดส่วนระหว่างพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์:18 ตัว ฟาร์มขนาดใหญ่เลี้ยงแพะเนื้อเฉลี่ย 161.93 ตัว มีพ่อพันธุ์ 2.07 ตัว แม่พันธุ์ 58.40 ตัว สัดส่วนระหว่างพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ 1:28 ตัว (จันทนา บุญศิริ และคณะ 2548)

กรอบการศึกษา

การลงทุนในการเลี้ยงแพะ

โดยเกษตรกรผู้เลี้ยงต้องมีที่ถ่อครองประมาณ 5 ไร่ โดยต้องมีพ่อพันธุ์ 3 ตัว อายุเฉลี่ย 3 ปี น้ำหนักเฉลี่ย 47.88 กิโลกรัมต่อตัว โดยราคาเฉลี่ย 10,525.95 บาทต่อตัว และแม่พันธุ์ 50 ตัว อายุไม่เกิน 5 ปี น้ำหนักเฉลี่ย 37.70 กิโลกรัมต่อตัว ราคาเฉลี่ย 6,265.26 ต่อตัว โรงเรือนมูลค่า 100,000 บาท เครื่องสับหญ้า มูลค่า 50,000 บาท พันธุ์หญ้ากินนีสีม่วง 1 กระสอบ 25 กิโลกรัม ถึงอาหารหมัก อาหารเม็ด และ เวชภัณฑ์ เช่นยาถ่ายพยาธิ (กนกพร ภาศิญาและคณะ 2559)

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลงทุน

โดยวิเคราะห์จากเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะภาคใต้ตอนบนและภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งรอบการผลิตแพะเนื้อ 1 รอบ ใช้เวลาการผลิตประมาณ 8-9 เดือน นั่นคือ ระยะเวลา 2 ปี หรือ 24 เดือน แม่แพะจะสามารถผลิตลูกแพะได้ 3 ครั้ง พ่อแม่แพะใช้เวลาผสมพันธุ์ 1 เดือน ใช้เวลาดังท้อง 5 เดือน โดยมีโอกาสได้ลูกแฝดร้อยละ 59 และมีอัตราออกร้อยละ 86 ลูกแพะจะอยู่ในความดูแลของแม่ 3 เดือน และหลังหย่านม 3 เดือน แพะจึงจะสามารถจำหน่ายได้ (น้ำหนักประมาณ 20 กิโลกรัมต่อตัว) ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตแพะ พบว่าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนใน 3 ช่องทาง คือ 1)ทางมูล 2)แพะตลาด/แพะที่จำหน่ายเพื่อบริโภค และ 3)แพะพันธุ์จำหน่ายทำพันธุ์ โดยมีต้นทุนเฉลี่ยในพื้นที่ตอนบน 5,438 บาทต่อตัว และในส่วนภาคใต้ตอนล่าง 5,719.81 บาทต่อตัวเนื่องจากภาคใต้ตอนล่างมีต้นทุนอาหารสัตว์ประเภทอาหารข้นค่อนข้างสูงคิดเป็นร้อยละ 20 ประกอบกับมีรายได้เฉลี่ย 9,219 บาทต่อตัว สูงกว่าพื้นที่ภาคใต้ตอนบนมีรายได้เฉลี่ย 7,899 บาทต่อตัว ส่งผลให้เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะมีกำไรสุทธิในภาคใต้ตอนล่างเฉลี่ย 3,500 บาทต่อตัว และภาคใต้ตอนบนเฉลี่ย 2,461 บาทต่อตัว (กนกพร ภาศิญาและคณะ 2559)

การสำรวจสภาพการผลิตและการตลาดเนื้อแพะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ต้นทุนการผลิตแพะเป็นทุนคงที่ พ่อพันธุ์แม่พันธุ์ส่วนราคาพ่อแม่พันธุ์ส่วนใหญ่อยู่ราคา 3,000-10,000 บาท ค่าสร้างโรงเรือน ส่วนใหญ่ไม่เกิน 5,000 บาท และอุปกรณ์รางอาหารและน้ำ เครื่องสูบน้ำ รถเข็น เฉลี่ยรวม 2,367 บาท และที่ดินเป็นของตัวเอง เฉลี่ย 4.44 ไร่ ใช้พ่อพันธุ์ต่อแม่พันธุ์ 1 ต่อ 3 เกษตรส่วนใหญ่ที่มีการใช้จ่ายด้านอื่นๆ เป็นต้นทุนผันแปรในการเลี้ยงแพะ โดยมีค่าอาหารหยาบ 179 บาทต่อปี ค่าอาหารข้น 2,386 บาทต่อปี ค่ายารักษาโรค วิตามิน และเกลือแร่ 363 บาทต่อปี และค่าน้ำค่าไฟ 969 บาทต่อปี ใช้แรงงานครัวเรือน 1-2 คน แม่แพะ 1 ตัวจะให้ลูก 1-2 ตัว และจำหน่ายที่อายุ 4-5 เดือน การจำหน่าย แบบเหมาตัวละ 1,000-3,000 บาท และแบบชั่งกิโลกรัม กิโลกรัมละ 80-160 บาท โดยมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่ฟาร์ม และนำไปจำหน่ายต่อที่ตลาดทั่วประเทศไทย เกษตรกรส่วนใหญ่ที่เลี้ยงมีความพึงพอใจ เห็นว่าเลี้ยงง่าย หากินง่าย ไม่ค่อยเกิดโรค ให้ลูกเร็ว อัตราการต่ำและขายง่ายหรือราคาดี (สราญ ปรีสุทธิกุลและคณะ 2559)

ในโครงการการพัฒนาการตลาดแพะเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ จังหวัดสงขลา พบว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรต้นทุนรวมทั้งหมด เป็นเงิน 4,275.7 บาทต่อตัว ประกอบด้วย ต้นทุนที่เป็นเงินสด เป็นเงิน 3,933 บาทต่อตัว และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด เป็นเงิน 342.7 บาทต่อตัว ในส่วนต้นทุนผันแปรทั้งหมด เป็นเงิน 4,185.7 บาทต่อตัว แบ่งเป็น ค่าพันธุ์แพะที่ ซื้อมา เป็นเงิน 3,500 บาท ค่าจ้างแรงงาน เป็นเงิน 240 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์เลี้ยงแพะ เป็นเงิน 100 บาท ค่าวัคซีนและยาในตลาด เป็นเงิน 50 บาท ค่าวัคซีนและยาของรัฐ เป็นเงิน 23 บาท ค่าอาหาร เสริม เป็นเงิน 10 บาท ค่าแรงงานในครัวเรือน เป็นเงิน 240 บาท ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนโรงเรือน เป็นเงิน 15 บาท และค่าเสียโอกาสค่าใช้จ่ายผันแปร เป็นเงิน 7.7 บาท นอกจากนั้นต้นทุนคงที่ ทั้งหมด เป็นเงิน 90 บาทต่อตัว แบ่งเป็น ค่าเช่าที่ดิน เป็นเงิน 10 บาท ดอกเบี้ยเงินลงทุนเริ่มแรก เป็นเงิน 25 บาท ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนเริ่มแรก เป็นเงิน 20 บาท ค่าเสื่อมสาธารณูปโภค เป็นเงิน 15 บาท ค่าเสียโอกาสการใช้ที่ดินและค่าเสื่อมโรงเรือน เป็นเงินเท่ากัน 10 บาท และผลตอบแทนเฉลี่ยในการเลี้ยงแพะของเกษตรกร พบว่า ราคาแพะมีชีวิตต่อตัว ที่น้ำหนักเฉลี่ย 28 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ย 250 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้มีรายได้จากแพะเป็น เงิน 7,000 บาทต่อตัว และราคามูลแพะ เป็นเงิน 200 บาทต่อตัว มีต้นทุนทั้งหมด เป็นเงิน 4,275.7 บาทต่อตัว แบ่งเป็นต้นทุนผันแปรทั้งหมด เป็นเงิน 4,185.7 บาทต่อตัว และต้นทุนคงที่ทั้งหมด เป็น เงิน 90 บาทต่อตัว ทำให้มีกำไรสุทธิ เป็นเงิน 2,724.3 บาท หากราคาแพะที่คาดหวัง เป็นเงิน 286 บาทต่อตัว ที่หนักเฉลี่ย 28 กิโลกรัม ทำให้มีรายได้จากแพะ 8,008.0 บาท และราคาแพะที่ จุดคุ้มทุน คิดจากต้นทุน 4,275.7 บาท หารด้วยน้ำหนัก 28 กิโลกรัม จึงได้ราคาแพะที่จุดคุ้มทุนเฉลี่ย เป็นเงิน 152.7 บาท หากพิจารณาผลผลิตแพะที่จุดคุ้มทุน คิดจากต้นทุน 4,275.7 บาท หารด้วย ราคาเฉลี่ย 250 บาทต่อกิโลกรัม จึงได้ผลผลิตแพะที่จุดคุ้มทุน มีค่าเฉลี่ย 17.1 กิโลกรัม ส่วนผลผลิต แพะที่คาดหวัง คิดจากต้นทุน 4,275.7 บาท หารด้วยราคาแพะที่คาดหวัง 286 บาท มีค่าเฉลี่ย 15.0 กิโลกรัม ชูดา แก้วละเอียด และคณะ (2558)

จากการศึกษาการวิจัยทั้งสามฉบับพบว่า ในการลงทุนเลี้ยงแพะของเกษตรกรมีต้นทุนในการเลี้ยงแพะจะมีค่าพ่อพันธุ์แม่พันธุ์แพะ ค่าโรงเรือน แพลงหญ้า ค่าอาหารข้นและยาปฏิชีวนะ เป็นต้น แต่ต้นทุนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงของแต่ละฟาร์ม จะเลี้ยงฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดกลาง หรือฟาร์มขนาดใหญ่ ต้นทุนก็ต่างกันตามขนาดของฟาร์มและส่วนค่าตอบแทนจะต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดการเลี้ยงและพื้นที่ในการเลี้ยง สำหรับภาคใต้ก็จะมีตลาดที่รองรับเนื่องจากคนภาคใต้นิยมกินแพะเป็นอาหารเนื่องในความเชื่อทางศาสนาและมีการส่งออกไปยังประเทศมาเลเซีย ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างคนไม่นิยมรับประทานเป็นอาหาร ส่วนมากจะเลี้ยงเพื่อส่งออก ไปประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว เวียดนาม เป็นต้น จากการศึกษาทั้งสามฉบับพบว่าการเลี้ยงแพะมีผลตอบแทนที่ดีและควรทำเป็นอาชีพเสริมของเกษตรกรและนำไปสู่การเลี้ยงในรูปแบบธุรกิจเชิงพาณิชย์ในอนาคต

การตลาดแพะเนื้อ

วิธีการตลาด แพะเนื้อเริ่มจากเกษตรกรทั่วไปที่เลี้ยงแพะเนื้อมีชีวิต ส่วนใหญ่จะเป็นแพะเนื้อลูกผสมเบอร์ชานเนน แองโกลนูเบียน และพันธุ์พื้นเมือง โดยเกษตรกรจะขายแพะเนื้อมีชีวิตให้เกษตรกรด้วยกันเองเพื่อไปขยายพันธุ์หรือขุนต่อ หรือขายให้กับผู้บริโภคโดยตรง และขายให้พ่อค้าขายปลีกเนื้อแพะชำแหละ นอกจากนั้นก็จะขายให้กับ พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นหรือพ่อค้ารวบรวมท้องที่ โดยพ่อค้าจะมาทำการรับซื้อจากเกษตรกรในหมู่บ้าน หลังจากนั้นพ่อค้ารวบรวมแพะเนื้อมีชีวิตก็จะขายแพะเนื้อมีชีวิตต่อให้กับผู้บริโภค เกษตรกร และพ่อค้าขายปลีก เนื้อแพะชำแหละต่อไป โดยส่วนใหญ่จะขายเนื้อแพะชำแหละให้กับร้านอาหาร ภัตตาคาร/โรงแรม ซึ่งจะมี นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่นิยมบริโภคเนื้อแพะเป็นลูกค้าประจำ (สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร 2557)

ลักษณะโครงสร้างตลาด พฤติกรรมตลาด และวิธีการตลาดแพะเนื้อ

วิธีการตลาดแพะเนื้อเริ่มจากเกษตรกรทั่วไปที่เลี้ยงแพะเนื้อมีชีวิต โดยเกษตรกรจะขาย แพะเนื้อมีชีวิตให้เกษตรกรด้วยกันเองเพื่อไปขยายพันธุ์หรือขุนต่อ ขายให้กับผู้บริโภคโดยตรง และขายให้ พ่อค้าขายปลีกเนื้อแพะชำแหละ นอกจากนั้นก็จะขายให้กับพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นหรือพ่อค้ารวบรวมท้องที่ โดยพ่อค้าจะมาทำการรับซื้อจากเกษตรกรในหมู่บ้าน หลังจากนั้นพ่อค้ารวบรวมแพะเนื้อมีชีวิตก็จะขาย แพะเนื้อมีชีวิตต่อให้กับผู้บริโภค เกษตรกร และพ่อค้าขายปลีกเนื้อแพะชำแหละต่อไป(สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร 2557)

การจำหน่ายพบว่าพ่อค้ามาจากพื้นที่ เช่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อุบลราชธานี นครราชสีมา มุกดาหาร และกาฬสินธุ์) ภาคกลาง (ราชบุรี นครปฐม และกาญจนบุรี) ภาคตะวันออก (สระแก้ว และอรัญประเทศ) ภาคใต้ (ชุมพร และพัทลุง) และหลายรายนำไปจำหน่ายในตลาดนัดวัวควายในท้องถิ่นและมีเกษตรกรบางรายนำไปขายในเขตชายแดนไทยลาว กัมพูชา และเวียดนาม (สราญ ประสุทธิกุล และคณะ 2559)

ฉัฐพล สาริพันธ์ 2559 ได้กล่าวว่า สำหรับวิถีทางตลาดพะเนื่อในพื้นที่ภาคอีสานตอนล่างจาก สัดส่วน 100 % พบว่า ส่งออกไปยัง ประเทศลาว 50% ประเทศเวียดนาม 40% และภายในประเทศ 10 % สัดส่วนการชำแหละพะเนื่อ ราคาขายปลีกพะเนื่อชำแหละ

รายการ	สัดส่วนการชำแหละพะเนื่อ เนื้อ กก.	ร้อยละ	ราคาขายปลีกเฉลี่ย บาท/กก.
ขาหน้า	6.90	27.60	300.00
ขาหลัง	4.60	18.40	330.00
เครื่องใน (ตับ ปอด หัวใจ ม้าม ไช้คั่น)	1.70	6.80	160.00
หัว	1.00	4.00	50.00
ข้อกีบเท้า	0.50	2.00	140.00
หนัง	2.60	10.40	26.92
สูญเสีย	7.70	30.80	-
รวม	25.00	100.00	234.10

หมายเหตุ : น้ำหนักพะเนื่อมีชีวิต 25.00 กก.

น้ำหนักที่สูญเสียระหว่างการขนส่ง 2.00 กก. เหลือน้ำหนักพะเนื่อที่ฆ่า 23.00 กก.

น้ำหนักสูญเสียในการชำแหละ 5.70 กก. เหลือน้ำหนักซากรวมเครื่องในตัวละ 17.30 กก

(สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร 2557)

การประเมินการลงทุนเลี้ยงพะเนื่อในจังหวัดอุบลราชธานี

จากการศึกษาข้อมูลการลงทุนเลี้ยงพะเนื่อในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่างของประเทศไทย โดยวิเคราะห์การลงทุนระยะเวลา 5 ปี โดยทำการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนในรูปแบบของการวิเคราะห์ ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period :PB) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) และอัตราผลตอบแทนของฟาร์ม (Internal Rate of Return : IRR) การศึกษาการลงทุนเลี้ยงพะเนื่อสำหรับเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี พ่อพันธุ์บอร์ แม่พันธุ์เลือดผสม ชานเนน แองโกลนูเบียนและบอร์ พบว่าพะเนื่อ 1 รอบ ใช้เวลาการผลิตประมาณ 8-9 เดือน นั่นคือ

ระยะเวลา 5 ปี หรือ 60 เดือน แม่แพะจะสามารถผลิตลูกแพะได้ 7 ครั้ง พ่อแม่แพะใช้เวลาผสมพันธุ์ 1 เดือน ใช้เวลาตั้งท้อง 5 เดือน โดยมีโอกาสได้ลูกแฝดร้อยละ 59 และมีอัตราการรอดร้อยละ 85.29 ลูกแพะจะอยู่ในความดูแลของแม่ 3 เดือน และหลังหย่านม 3 เดือน แพะจึงจะสามารถจำหน่ายได้ (น้ำหนักประมาณ 27.5 กิโลกรัมต่อตัว) ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตแพะ พบว่าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนใน 3 ช่องทาง คือ 1) ทางมูล 2) แพะตลาด/แพะที่จำหน่ายเพื่อบริโภค และ 3) แพะพันธุ์จำหน่ายทำพันธุ์ โดยมีต้นทุนเฉลี่ยอยู่ที่ 3,877 บาทต่อตัว และมีรายได้เฉลี่ย 5,139 บาทต่อตัว ส่งผลให้เกษตรกรมีกำไรสุทธิ 1,262 บาทต่อตัว

ต้นทุนในการทำฟาร์มเลี้ยงแพะของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ตลอดระยะเวลา 5 ปี มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น (TC) เท่ากับ 688,005 บาท แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ (TFC) เท่ากับ 322,400 บาท และต้นทุนผันแปร (TVC) เท่ากับ 365,605 บาท ผลตอบแทนจากการทำฟาร์มตลอดระยะเวลา 5 ปี ได้รับผลตอบแทนหรือรายได้รวมรายได้ (TR) ทั้งสิ้น เท่ากับ 881,810 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อปี (AR) เท่ากับ 176,362 บาทต่อปี การตัดสินใจในการลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงแพะของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ตลอดระยะเวลา 5 ปี มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 84,363 บาท ซึ่งมีค่ามากกว่าศูนย์อีกทั้งมีอัตราผลตอบแทนการทำฟาร์ม (IRR) เท่ากับ 22 % ซึ่งมีค่าเป็นบวก โดยมีค่า PB เท่ากับ 3 ปี 9 เดือน ในระยะเวลา 5 ปี

สรุป

ความเป็นไปได้ของเกษตรกรในการลงทุนเลี้ยงแพะเพื่อเป็นอาชีพเสริม ในจังหวัดอุบลราชธานี สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงได้ เพราะจากการวิเคราะห์การลงทุนในระยะเวลา 5 ปี มีกำไรสุทธิเท่ากับ 3,233 บาทต่อตัว พบว่าเกษตรกรได้รับและมีผลกำไรจากการเลี้ยงแพะ โดยมีระยะเวลาคืนทุน (PB) เท่ากับ 3 ปี 9 เดือน รายได้รวม (TR) ทั้งสิ้น เท่ากับ 881,810 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อปี (AR) เท่ากับ 176,362 บาทต่อปี และตลอดระยะเวลา 5 ปี มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 84,363 จึงควรที่จะส่งเสริมเกษตรกรทำเป็นอาชีพเสริมในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี โดยการจำหน่ายให้ผู้รวบรวมในท้องถิ่นและส่งออกประเทศเพื่อนบ้าน โดยจังหวัดอุบลราชธานีมีลักษณะภูมิประเทศติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ลาว กัมพูชา และมีพ่อค้าคนกลางหรือจังหวัดใกล้เคียงมารับซื้อในพื้นที่ จึงเหมาะสำหรับเกษตรกรที่จะเลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริมนำไปสู่การเลี้ยงที่เป็นธุรกิจในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ภาคิฉายและคณะ.2559.ความเป็นไปได้ในการลงทุนเลี้ยงแพะเชิงพาณิชย์ในภาคใต้ของไทย.

คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี

กรมปศุสัตว์.(2558)สรุปข้อมูลและสถิติจำนวนเกษตรกร-แพะ ข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ในประเทศไทย
ปี 2558.

ชูตา แก้วละเอียด.2558.การพัฒนาการตลาดแพะเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ

ในจังหวัดสงขลา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สรายุ ปรีสุทธิกุล กังวาน ธรรมแสง และนพพร ดันติศิริรินทร์.2559.การสำรวจสภาพการผลิต

และการตลาดแพะเนื้อในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย.

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร,สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.2557.

การศึกษาการตลาดเนื้อแพะ

จันทนา บุญศิริและคณะ.2548. การศึกษาสภาพการเลี้ยงและวิธีการตลาดแพะเนื้อใน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ณัฐพล สารพันธ์.2560.(เจ้าของฟาร์มแพะสารพันธ์).เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในจังหวัดอำนาจเจริญและ

ผู้รวบรวมแพะส่งออกต่างประเทศในพื้นที่อีสานตอนล่าง